

Úvodem

Účelem tohoto slovníku je umožnit sjednocení terminologie při překladu práva Evropské unie (dále jen PEU) při procesu přibližování českého zákonodárství k PEU.

Slovník je publikací zvláštního druhu, pro naši i právnickou veřejnost značně neobvyklou. Obsahuje totiž množinu výrazů (slov), z nichž jsou složeny texty primárního práva Evropské unie, tj. vlastního práva Evropské unie a primárního práva evropských společenství. Výrazy v angličtině, francouzštině a němčině jsou tedy přiřazeny podle svého významu a umístění v originálních textech bez ohledu na to, že z hlediska obecně etymologického by odpovídaly někdy výrazy adekvátnější. To platí i o češtině. I české výrazy mnohdy nejsou, a ani nemohou být, obecným či etymologicky nejvhodnějším ekvivalentem relevantních slov všech tří originálních textů, výrazů originálních příslušných dokumentů, nýbrž jsou jenom souborem slov, výrazů a obrátů, které jsou obsaženy v českém překladu příslušných právních pramenů. Tak např. obecný ekvivalent v němčině pro anglické slovo *decision* či francouzské *décision* (česky rozhodnutí) je *die Entscheidung*. Přesto se tento výraz používá ojedinele (viz např. čl. 192, odst. 1 SES). Většinou se používá slova *Beschluss* (čl. 125, 106 odst. 3, 88, 85 SES apod.), které však obecně znamená usnesení. Pro případ zneužití pravomoci (anglické *misuse of powers* nebo francouzské *détournement de pouvoir*) používá němčina zneužití uvážení (*Ermessensmissbrauch* viz čl. 73 SES). Slovu *dar* (anglicky *gift*, francouzsky *don*) odpovídá v němčině *Geschenk*. Přesto smlouva ES užívá slova *Zuwendung*, znamenající spíše přilepšení, podporu nebo poskytnutí. Slovo s relativně rozdílným obsahem je použito v čl. 87 odst. 2, písm. d, Smlouvy ES: anglické znění používá *function*, francouzský text *rôle* a německý obsahuje slovo *Aufgabe*. Pro český překlad jsme zvolili slovo funkce tak, aby to odpovídalo obsahu citovaného ustanovení Smlouvy. Za anglické slovo *estimate* (čl. 199, odst. 101 SES) je ve francouzském textu *état prévisionnel* a v němčině *Haushaltungsvoranschlag*. Ani v tomto případě jednotlivé výrazy nejsou plně ekvivalentní. Tak bychom mohli pokračovat.

Záměrem autorů nebylo – pokud jde o vztah angličtiny k francouzštině a němčině – vytvořit právnický slovník obecný, nýbrž porovnat odpovídající výrazy originálních textů primárního PEU (s výhradou smlouvy ESUO, jejíž jedinou originální verzí je francouzské znění) bez ohledu na možnost vhodnějších ekvivalentů ve francouzské či německé terminologii: k anglickému pojmu PEU není proto přiřazen pojem, který podle názoru autorů v jiném jazyce nejlépe odpovídá, nýbrž ten, který příslušné znění dokumentu skutečně použilo. Z posledně uvedené zásady však byly učiněny výjimky: občas bylo nutno angličtině přizpůsobit německý či francouzský výraz co do slovního druhu (např. sloveso v angličtině vedlo v němčině či francouzštině k úpravě podstatného jména), anebo vyjít z jiného kořene, pokud výraz použitý mimo jakoukoliv souvislost s anglickou verzí vyloučil překladatelskou užitečnost díla: v takovém případě je výraz označen závorkou (např. s.10: *absence, in the - of / anderfalls*).

Za výchozí jazyk byla – na základě pragmatického předpokladu, že většina PEU bude překládána z angličtiny – vzata anglická verze dokumentů, jakkoliv (a) právě ona je díky historickým souvislostem (pozdnímu přistoupení Spojeného království k EHS, ESUO, a EURATOMu [ESAE] až v roce 1973 též pouhým překladem, (b) autorům je známa skutečnost, že z pohledu práva právě angličtina je jazyk nejméně přesný.

Potřeba umožnit počítačové třídění znemožnila používat ve francouzštině i němčině členy na začátcích řádků (např. s.1. *abolition / suppression / Aufhebung*). V němčině oproti platnému znění nutno v některých slovních spojeních upravovat koncovky přídavných jmen (např. s.1. *absence of protection – Fehlen des Schutzes*). V tomto ohledu slovník počítá u svého uživatele se znalostí gramatiky jazyka, jež se rozhodne používat.

Jisté potíže ve vztahu k české právní terminologii může též způsobit okolnost, že PEU je samostatný obor práva, jehož výrazivo se může s českým homonymicky, nikoliv však významově překrývat. Pro lepší pochopení tohoto problému autoři odkazují na vlastní překlad některých primárních pramenů PEU v publikaci *Smlouva o Evropské unii – Smlouva o založení Evropského společenství*, Victoria Publishing, Praha 1994, který byl vzat za základ tohoto slovníku.

Slovník používá ve všech jazycích dvoustupňovou hierarchii: odlišuje KLÍČOVÁ SLOVA, která začínají bezprostředně od levého okraje, a DERIVÁTY, tj. slovní spojení, která se váží na klíčové slovo. Výběr klíčových slov vychází z výrazů použitých v pramenech PEU v anglickém jazyku.